

Міністерство охорони здоров'я України
Вищий державний навчальний заклад України
«Українська медична стоматологічна академія»

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИБІР - НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Матеріали навчально-методичної конференції

Полтава - 2013

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ КУРАТОРА АКАДЕМІЧНОЇ ГРУПИ В ОНОВЛЕНІЙ ПАРАДИГМІ ВИХОВАННЯ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

Ставицька Н.П.¹, Ставицький С.О.¹, Войналович О.О.²

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»¹

Національний педагогічний університет ім.М.П.Драгоманова²

У формуванні особистості сучасного фахівця два головні аспекти: професійний і культурний. Вищій навчальний заклад не тільки дає професійні знання, а й формує особистість. У статті висвітлюються основні засади діяльності куратора академічної групи, аналізуються традиційні форми роботи й обґрунтовується необхідність запровадження інноваційних інтерактивних методів виховання.

Ключові слова: куратор, особистість, інновація, інтерактивність, комунікативність, самоідентифікація, аудіовізуальний, кейс-метод, брейнстормінг.

Європейська система виховання базується на філософсько-педагогічних ученнях античності. У царині виховання відомі праці Сократа, Платона, Арістотеля, Ціцерона, Квінтіліана. Та теоретиком виховання справедливо вважають Платона (427-347 до н.е.), який доводив, що головним завданням держави є обов'язкове і гармонійне виховання. Одним із найдавніших європейських університетів був Салернський, що розвивався на основі найдавнішої медичної школи, т.з. «Гіппократової громади», відомої ще за часів античності. Характерною рисою університетської організації були статусна ієрархія і повне самоврядування. А вже Сорбонська декларація 1638 року проголошувала: «Вища школа є інститутом відтворення і передачі культури». Так з'явився ментор-наставник, вихователь. Сучасні пріоритети загальноєвропейської освіти визначають дуалістичний характер виховання та полягають у популяризації знань про спільну європейську спадщину і збереження етнічно-культурної самоідентифікації.

Кожна молода людина завжди чогось навчається, когось наслідує, переймає ті чи інші риси характеру, розуму, почуттів, волі від тих, кого вона вважає для себе авторитетом, ідеалом. Щоб заслужити повагу молоді, педагогічний працівник має бути зразком високої культури, моралі, активним пропагандистом національних традицій, патріотом власної справи та своєї Alma mater.

Навчально-виховний процес безперервний і відбувається постійно. Незалежно від своєї волі студентська молодь є об'єктом дії цього процесу. Діяльність викладачів будь-якої кафедри та куратора академічної групи насамперед полягає у формуванні особистості студента в процесі навчання і виховання та охоплює такі головні аспекти: професійний, методологічний, ідеологічний, інтелектуальний тощо. Завдання полягає в тому, щоб ці основні функції навчання та виховання реалізувалися в конкретних формах і методах відповідно до специфіки навчальної діяльності кожної кафедри. Кожний педагогічний працівник медичного вишу має пам'ятати: навчаючи, виховуємо майбутнє медичної галузі України.

Процес структурного реформування національної системи освіти та виховання потребує підвищення ролі куратора академічної групи. Головними функціями наставника є організаторська, аналітична, комунікативна та соціальна. Положення про куратора академічної групи академії визначає основні права, обов'язки і відповідальність наставника. Та, на жаль, значна частина педагогічного складу академії не стала мудрими і тактовними вчителями, порадиниками молоді. Проведене анкетування студентів-випускників 2011/2012 навчального року найвизначніше свідчить про якість підготовки сучасного фахівця медичної сфери та місце і роль кураторів у вихованні студентів.

Відповіді випускників на питання анкети доводять певну соціокультурну адаптованість молоді та визначають невисокий рівень авторитету викладачів у процесі становлення і формування всебічно розвиненої особистості. 1. «Хто, на Вашу думку, має найбільший вплив на виховання сучасного студента?»: сім'я - 33%, друзі - 24%, засоби інформаційних та комунікаційних технологій - 22%; викладачі - 16%, інше - 5%. 2. «Хто найбільше впливає на формування Ваших ціннісних орієнтацій?»: батьки - 28%, засоби інформаційних та комунікаційних технологій - 24%; кохані люди - 15%, політичні діячі - 12%, викладачі - 11%, інше - 10%. 3. «Яка мета Вашого життя?»: а)стати висококваліфікованим спеціалістом - 30%; б) жити добре і не працювати - 20%; в)стати вченим та викладачем - 18%; г) завоювати визнання людей - 15%; д) займатися політичною діяльністю - 10%; е)працювати в інших галузях - 7%. 4. «Які, на Вашу думку, шляхи вдосконалення виховної роботи серед студентства»: а)повне студентське самоврядування - 43%; б) закріплення за групами кураторів - 22%; в) проведення щотижневих виховних годин - 6%; г)чергування викладачів у гуртожитках - 6%; д) виховна робота у вишах не потрібна - 4%; інше - 19%.

Вимальовуючи соціально-психологічний портрет «ідеального куратора», респонденти насамперед визначають такі якості як професіоналізм, працьовитість, чесність, доброзичливість, здатність розуміти кожного, почуття гумору.

Який наставник потрібний сучасній молоді? Адже сучасне виховання вимагає взаємоповаги й етичної тактовності. Мудрість, терпіння, вміння володіти собою, здатність вислуховувати та сприймати різні точки зору - тільки такі риси забезпечать партнерські стосунки різних поколінь. Сприймати студента толерантно, таким, яким він є, поважати його інтереси та дати можливість кожному відчувати свою особливість, неподібність до інших. Куратор зобов'язаний не лише враховувати особистісні якості кожного студента, а й допомагати йому у формуванні власної шкали цінностей з орієнтацією на загальнолюдські надбання і власну неповторність.

Головним у педагогічній майстерності вихователя є комунікативність, уміння говорити та слухати,

переконувати аудиторію, впливати на волю, свідомість і почуття. Кожен сьогодні має усвідомити, що для європейської традиції виховання характерні демократизація, толерантність, відкритість гуманістичних орієнтацій. Куратор має бути мудрим і тактовним наставником, порадиником, а не ментором.

Сучасне покоління помітно відрізняється від студентства 90-х років минулого століття, оскільки його становлення та виховання відбувалися в період руйнації старих цінностей та формування нових перспектив і орієнтацій. Ключовими стають проблеми пошуку національної ідеї, ціннісних орієнтирів, виховного ідеалу, нових тенденцій у освіті та вихованні.

Для сучасного куратора важливо поєднати сучасну інноваційну систему педагогічних прийомів із традиційними формами виховання, розробити дієву систему інноваційних заходів та інтерактивних форм навчально-виховної роботи. Відомий учений-педагог В.Кремень визначає інновації як «інструмент перетворення, процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів педагогічних технологій». А отже, інновацію варто розглядати як реалізоване нововведення в освіті - у змісті, методах, прийомах і формах навчальної діяльності та вихованні особистості (методиках, технологіях), у засобах навчання і виховання та в підходах до соціальних послуг у освіті, що суттєво підвищує якість, ефективність та результативність навчально-виховного процесу.

Методологічною основою інноваційної діяльності колективу є сучасні законодавчі та нормативні документи, що регламентують цей напрям роботи: Закони України «Про інноваційну діяльність» (від 04.07.07 р. № 40- IV), «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» (від 16.01.03 р. № 433-IV), наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» (від 07.11.10 р. № 522) тощо.

Сучасний етап переходу до інноваційної вищої освіти передбачає активнішу інтеграцію навчально-го процесу і виховання. Обов'язковим стає не тільки використання у виховному процесі нових технологій, а й включення творчого пошуку у виховну діяльність, використання інтерактивних методів впливу на студента.

Рада з організації виховної роботи академії постійно забезпечує розробку та відпрацювання нових організаційних і методичних інноваційних технологій пошуку і підтримки обдарованої студентської молоді, активізації проведення різнопланових заходів, що сприяють виявленню, розвитку та реалізації творчих здібностей студентів. Розроблені заходи забезпечення сучасних форм і методів організації виховної роботи кураторів із групами студентів, лікарів-інтернів, слухачів, клінічних ординаторів та магістрів.

Серед інноваційних та інтерактивних методів варто виділити такі найбільш уживані в практиці виховання як дискусійний, аудіовізуальний, або презентаційний, проблемно-пошуковий, реферативний, ситуаційно-рольовий (кейс-метод) та брейнстормінг (мозковий штурм). Останній є різновидом психотренінгу, використовує групове креативне мислення, є засобом отримання від студентської групи великої кількості ідей для розв'язання певної проблеми.

Важливим аспектом сучасної системи виховання є її індивідуалізація, робота в малих групах. Приклад цього - проведення кураторських інформаційно-виховних годин за методикою ділової (рольової гри), навчального полігона, дебатів та дискусій із запрошенням фахівців соціальних служб для молоді, методу проєктів, аналізу помилок (колізій, казусів). Зазначені методики дають можливість коментувати оцінки та самооцінки дій учасників, аналізувати життєві пріоритети кожного учасника, визначити проблемні індивідуальні аспекти виховання.

Групові форми роботи («круглі столи», дні інформації, тренінги, майстер-класи (з оригамі, кулінарії, художніх промислів), метод інтерв'ю та консультацій) формують комунікативні вміння і навички, сприяють становленню міжособистісної взаємодії в молодіжному колективі.

Інноваційні парадигми виховання - це формування нової моделі системи виховних заходів, професійного самовизначення, підготовка кураторського колективу до роботи в нових умовах, диференціація за інтересами, особистісно-діяльне становлення та розвиток творчої особистості тощо.

Аналіз і узагальнення досвіду діяльності інституту кураторів дозволяє стверджувати про вагоме місце особистості викладача, його професійного і культурного потенціалів у формуванні нахилів до самовиховання, розуміння власних сил і віри в можливість позитивного їх удосконалення. Адже самовиховання зароджується у вихованні, переростає його, стає ефективнішою та дієвішою силою в розвитку особистості, допомагає обрати життєву стратегію та спланувати майбутнє випускнику вищої медичної школи України.

Список використаної літератури

1. Підасв А.В. Болонський процес в Європі / Підасв А.В., Передерій В.Г. -К.,2004.-190 с.
2. Демчук В.С. Виховна робота наставника академічної групи студентів ВНЗ / Демчук В.С., Соловей М. -К.:КДПУ, 2007.-68 с.
3. Кремень В. Інновація - alter ego глобалізації / В. Кремень // Рідна школа.-2011 -№3.-С.3-9.
4. Федорчук В. Соціально-психологічний тренінг «Розвиток комунікативної компетенції викладача» / В. Федорчук,- Кам.-Под.:Абетка, 2003. - 240 с.